

Scenariusz zajęć w Ratuszu Staromiejskim

1. **Temat:** *Co Jan Heweliusz porabiał w Ratuszu Staromiejskim?*
2. **Poziom kształcenia:** klasy 1-3 szkoły podstawowej.
3. **Metody:** rozmowa kierowana z elementami edukacyjnymi.
4. **Cele:**
 - a) **Poznawcze:** pojęcia: astronom, rajca, ławnik, godło, kometa, gwiazdozbiór; postacie: Jan Heweliusz.
 - b) **Kształcące:** praca metodą problemową, podejmowanie samodzielnej działalności twórczej (rysunek).
 - c) **Wychowawcze:** kształtowanie poczucia estetyki i rozwój kulturalny uczniów; poznanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz zabytków swojego regionu na przykładzie budynku Ratusza Staromiejskiego oraz Nadbałtyckiego Centrum Kultury.
5. **Środki dydaktyczne:** dla uczestników warsztatów: karta pracy; dla prowadzącego zajęcia: zdjęcie herbu Jana Heweliusza.
6. **Przebieg zajęć:**

Czynności porządkowo-organizacyjne.

Spotkanie z uczniami przy pomniku Jana Heweliusza. Przywitanie uczniów. Wyjaśnienie charakteru i kształtu zajęć.

Zajęcia:

- 1) **Przy pomniku Jana Heweliusza** prowadzący pyta dzieci, kogo przedstawia monument. Dzieci rozwiązują 1. zadanie (dowiadują się, że był on astronomem), następnie zaś wspólnie z prowadzącym zajęcia szukają odpowiedzi na pytanie, czym się taka osoba zajmuje oraz jakich używa instrumentów (na przykład sekstant). Szukają także odpowiedzi na pytanie dlaczego Jan Heweliusz stał się sławny. (Był odkrywcą wielu komet i gwiazdozbiorów, które są przedstawione na ścianie, w stronę, której zwrócony jest wzrok Heweliusza).

Ciekawostki:

- *Dom Heweliusza znajdował się przy ul. Korzennej, nie zachował się do obecnych czasów. Heweliusz przeżył także straszne wydarzenie – pożar domu, tracąc bezpowrotnie cały swój dobytek oraz pracownię.*
- *Wyjątkowo dobry wzrok pozwalał Heweliuszowi obserwować bez specjalnych instrumentów nawet najbardziej odległe gwiazdy.*

- *Heweliusz był także konstruktorem i wynalazcą (wynalazł na przykład peryskop – używany na przykład na statkach podwodnych).*
- *Heweliusz Został pochowany kościele św. Katarzyny, który znajdował się kilkaset metrów od domu (można pokazać widoczną sprzed Ratusza wieże kościoła).*

Wszyscy przechodzą teraz do Ratusza Staromiejskiego (budowla powstała około 600 lat temu).

2) **W holu na parterze Ratusza**, przy tablicy poświęconej Janowi Heweliuszowi, prowadzący zajęcia wskazuje podobiznę astronoma i opowiada, w jaki sposób astronom był związany z Ratuszem. Był ławnikiem – osobą, która decydowała o winie oskarżonego - w czasach kiedy w Ratuszu Staromiejskim odbywały się rozprawy sądowe (obok Ratusza mieściło się także więzienie). Jan Heweliusz pełnił także funkcję rajcy: dzisiejszy odpowiednik radnego. Razem z pozostałymi rajcami zasiadał w Wielkiej Sali Ratusza Staromiejskiego podczas ustanawiania praw, podejmowania różnych decyzji dotyczących miasta.

Prowadzący pyta dzieci ile ratuszów znajdowało się w dawnym Gdańsku (odpowiedź: 4: Ratusz Staromiejski, Głównego Miasta, Dolnego Miasta i Młodego Miasta na terenach dzisiejszej stoczni). Każdy z nich pełnił różne funkcje. Dzisiaj Gdańsk posiada trzy ratusze: Staromiejski, Głównego Miasta, Nowy Ratusz. W tym ostatnim mieści się siedziba władz gdańskich (prowadzący może zadać pytanie jaką działalność podejmują obecnie inne ratusze gdańskie).

Ciekawostki:

- *Heweliusz jako rajca był uprawniony do posiadania herbu.*
- *W piwnicach Ratusza Staromiejskiego składował piwo z własnego browaru.*
- *W dawnych czasach w piwnicach Ratusza handlowano piwem, winem, miodem, w późniejszych czasach w Ratuszu urządzano także wesela.*
- *Wielka Sień (I piętro) była używana jako poczekalnia przed wejściem do Wielkiej Sali.*

Herb (znak rozpoznawczy) Jana Heweliusza. Przedstawia żurawia niosącego w dziobie i pazurach po jednym kamieniu, ukazując w ten sposób swoje

cechy: dążenie do celu, energię i nieme skupienie.

Zadanie dla chętnych: dzieci mogą zaprojektować swoje własny herb

- 3) **Dzieci przechodzą do Wielkiej Sali.** Na wzór ławników i rajców dzieci zasiadają w ławach na około Wielkiej Sali. Prowadzący zwraca uwagę na herby miast, które umieszczono w Sali podczas przebudowy Ratusza około 100 lat temu.

Zadanie (klasa III): dzieci dzielą się na grupy i wzorem rajców gdańskich opracowują jakiś problem, który będą musiały przedstawić burmistrzowi. Burmistrz będzie musiał przyjąć rajców i znaleźć rozwiązanie problemu (problem może dotyczyć współczesnych dzieciom czasów, np. brak placu zabaw, zbyt mało imprez dla dzieci, za drogie bilety do kina itp.). Dzieci grupami przechodzą do Gabinetu Burmistrza (jedno z nich zasiada na ozdobnym fotelu w Gabinecie i wciela się w postać Burmistrza) i przedstawiają kolejno problemy, które opracowały. Burmistrz udziela im rady.

Zadanie dla młodszych klas: prowadzący przedstawia dzieciom opowieść o Janie Heweliuszu i jego papudze. Następnie prosi je o narysowanie opisaney historii (opowieść zaczerpnięta ze zbiorów IKM „Gdańskie miniatury”: „Mądra papuga Jana Heweliusza”).

- 4) **Na koniec w Gabinecie Burmistrza** prowadzący zajęcia pokazuje meble gdańskie, mówiąc, iż podobne były używane przez bogatych mieszkańców dawnego Gdańska, dzieci mogą usiąść na rzeźbionych krzesłach, wcielając się w postać burmistrza.

Zakończenie: Prowadzący dziękuje dzieciom za uczestniczenie w zajęciach i żegna się z nimi.

Uwaga: 1) Prowadzący zajęcia wykorzystuje do ich przeprowadzenia postać „krokodyla Alojzego” – maskotki Nadbałtyckiego Centrum Kultury wykorzystywanej w działaniach edukacyjnych skierowanych dla dzieci najmłodszych (roczniki przedszkolne i szkoła podstawowa).